

16. Черепанова Е. А. Народная географическая терминология Черниговско-Сумского Полесья : словарь / Е. А. Черепанова. – Сумы, 1984. – 274 с.
17. Яшкін І.Я. Беларuskія географічныя назвы : Тапаграфія. Гідралогія / І. Я. Яшкін. – Мінск : Навука і техника, 1971. – 256 с.
18. Hrabec S. Nazwy geograficzne Huculczyny. / S. Hrabec // Prace Onomastyczne. – Krakow, 1950. – № 2.
19. Nitsche P. Die Geographische Terminologie des Polnischen / P. Nitsche. – Köln – Graz, 1964. – 339 s.
20. Schütz J. Die geographische terminologie des Serbokroatischen / J. Schutz. – Berlin : Akademie – Verlag, 1957. – 113 s.

Irina Potapchuk

Structural-semantic features of the land denoting lexemes with the meaning of «ravine» in Western Podillya dialectal area

The article presents folk terms used for referring to the notion «ravine» in the Western Podillya dialects. The author observes the structural and semantic peculiarities of the lexical clusters (lines) fixed according to the special questionnaire, a thorough description is given of the samples containing dialectal features.

Key words: lexeme, semantic unit, semantic line, geographical terminology, geographical term, Western Podillya dialectal variant.

Юлія Абрамян

**УТВОРЕННЯ НАЗВ-ІННОВАЦІЙ НА ПОЗНАЧЕННЯ МОЛОДИХ
НЕДОРОЗВИНЕНИХ РОСЛИН В УКРАЇНСЬКИХ
СХІДНОСЛОБОЖАНСЬКИХ ГОВІРКАХ**

У статті з'ясовано напрямки динаміки маніфестантів семи 'молоді недорозвинені рослини (кукурудза, буряки, морква, капуста, огірки)' як частини лексико-семантичної групи назв сільськогосподарських культур.

Ключові слова: лексема, сема, динамічні процеси, способи номінації, маніфестант.

Сільськогосподарська лексика охоплює великий за обсягом та суттєвий шар словникового складу української мови, вона є давньою й надзвичайно цінною для історії мови й культури. Аграрна лексика різних регіонів України привертала увагу дослідників діалектної мови й представлена працями Й. Дзендзелівського (Закарпаття) [5]; М. Никончука (Правобережне Полісся) [13]; П. Гриценка (межиріччя Дністра і Дунаю) [3]; Г. Козачук (Волинь) [8]; Ф. Непійводи (Черкащина) [11; 12]; Т. Тищенко (подільсько-наддніпрянське суміжжя) [18]; Р. Сердеги (Харківщина) [15] та окремими розвідками О. Малахівської [9; 10]; І. Сабадоша [14]; О. Данилюк [4]; Я. Закревської [6; 7]; О. Бабицевої [1] тощо. Сільськогосподарська лексика Східної Слобожанщини ще не була предметом спеціального дослідження, лише окремі лексеми ТГЛ сільського господарства представлені в монографії К. Глуховцевої [2] та в «Словнику українських східнослобожанських говірок» (СУСГ). Відсутність системного опису сільськогосподарської лексики Східної Слобожанщини й зумовлює актуальність нашої роботи.

Лексико-семантична група назв сільськогосподарських культур є однією з найбільш чисельних у досліджуваній тематичній групі щодо аналізу власне мовотворчих діалектних процесів. У пропонованій статті ми зосередимо свою увагу на мікрогрупі, яку складають назви недорозвинених плодів рослин, що є складником лексико-семантичної групи назв сільськогосподарських культур. Завданням розвідки є аналіз репертуару назв молодих недорозвинених рослин в українських східнослобожанських говірках порівняно з матеріалами *Словаря української мови* за редакцією Б. Грінченка (Грінченко). Мета статті – з'ясувати напрямки динаміки маніфестантів семи 'молоді недорозвинені рослини (кукурудза, буряки, морква, капуста, огірки)', виявити архаїзми та особливості утворення назв-інновацій.

У лексико-семантичній групі найменувань сільськогосподарських культур на підставі належності денотата до певної біологічної родини виділено кілька підгруп лексем на позначення зернових, технічних та городніх рослин. Кожна з цих підгруп включає мікрогрупи назв стебла й листя, плодової частини, ступеня стиглості плоду тощо.

У східнословобожанських говірках сема 'молодий недорозвинений качан кукурудзи' реалізована загалом двадцятьма лексемами (їхні фонетичні варіанти не було взято до уваги), зокрема, дев'ятьма іменниками – *шул'ак* (3, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 39, 45, 55, 56, 58, 60), *шул'а'ч'ок* (22, 55, 56, 57), *со^лсул'ка* (21, 41, 44, 55, 56, 58, 59), *о'пупок* (53, 54, 60, 61, 62), *пуст'тишка* (23, 35, 36, 37, 38, 52), *суслик* (34, 49, 50, 51), *чере^лз:ерниц'а* (55, 56), *молодн'ак* (19, 40), *кур'носик* (6, 8), *карлик* (7) та одинадцятьма атрибутивними словосполученнями – *недозр'ілий ка'ч'ан* (4, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 33, 43, 50, 63), *молодий ка'ч'ан* (17, 18, 20, 31, 32, 43), *молоч'ний ка'ч'ан* (34, 46, 47, 48, 51), *по'ганій ка'ч'ан* (4, 13, 24, 29, 30), *недозр'ілий ка'ч'ан* (33, 42, 43), *ма'лій ка'ч'ан* (13, 25, 27), *не^лгодній ка'ч'ан* (1, 2), *пустий ка'ч'ан* (44, 59), *куцій ка'ч'ан* (27), *зе^ллений ка'ч'ан* (58). У багатьох говірках співіснують дублетні назви, наприклад, у п. 27 – *шул'ак*, *недозр'ілий ка'ч'ан*, *ма'лій ка'ч'ан*, *куцій ка'ч'ан*; у п. 22 – *шул'ак*, *шул'а'ч'ок*, *недозр'ілий ка'ч'ан*; у п. 44 – *недозр'ілий ка'ч'ан*, *молодий ка'ч'ан*, *недозр'ілий ка'ч'ан*; у пп. 55, 56 – *шул'ак*, *шул'а'ч'ок*, *со^лсул'ка*, *чере^лз:ерниц'а*; у п. 58 – *шул'ак*, *со^лсул'ка*, *зе^ллений ка'ч'ан*; у п. 60 – *шул'ак*, *о'пупок* тощо.

У Словарі української мови за редакцією Б. Грінченка не засвідчено окремої семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', натомість є сема 'маленькій кочень, початок, маленькая кочерышка', яку реалізує полісемічна лексема *качаня* (Грінченко, т. II, с. 227). Таким чином, слід говорити про конкретизацію семи й виникнення певної кількості лексичних одиниць, що її представляють, та фактичне зникнення, тобто архаїзацію лексеми, зафіксованої в *Словарі*.

Сема 'капуста, що не склалася в головку' має широке номінативне поле, репрезентована п'ятнадцятьма лексемами, зокрема дериватами твірної основи *шул'*, що мають форманти *-ак-*, *-ок-*, *-ік-*: *шул'ак* (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 45, 48, 49, 50, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 62), *шул'а'ч'ок* (35, 36, 37, 38, 39, 40, 52), *шул'іка* (1, 2); дериватами від основи *пуст-*, утвореними за допомогою формантів *-ирк-*, *-ишк-*: *пуст'тирка* (2), *пуст'тишка* (23), складного іменника *пустоцв'іт* (14, 15, 27, 39) та атрибутивними словосполученнями й багатокомпонентними утвореннями: *пуст'та ка'пуста* (13, 24, 28, 29, 30, 34, 46, 47, 50, 51, 53, 54), *пустого'лова ка'пуста* (7, 58), *пустот'іла ка'пуста* (27), *пуст'та голова* (58); також лексемами *ро'сада* (41, 42, 44, 59, 63) та *х'лобуст* (5, 60) та словосполученнями *па'долош'н'а ка'пуста* (17, 18, 19), *недо'р'ідна ка'пуста* (22), *розт'р'опана ка'пуста* (6).

У Словарі української мови за редакцією Б. Грінченка зафіксована сема 'капуста, не выросшая въ кочень', яка репрезентована лексемою *шулик* (Грінченко, т. IV, с. 517). У східнословобожанських говірках активно функціонують фонетичні та морфемні варіанти цієї лексеми: *шул'ак*, *шул'а'ч'ок*, *шул'іка*, крім того, лексема набула нових значень і реалізує не лише сему 'капуста, що не склалася в головку', а й семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи' та 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)'. Лексема *ро'сада* (там само, с. 56), зафіксована в Словарі як репрезентант семи 'разсада', та лексема *пустоцв'іт* (Грінченко, т. III, с. 501), що представляє сему 'пустоцв'іт', у досліджуваних говірках функціонують, окрім прямого значення, ще й семи 'капуста, що не склалася в головку'. Отже, варіанти лексем, зафіксованих у Словарі української мови за редакцією Б. Грінченка, активно функціонують у сучасних українських східнословобожанських говірках.

Сема 'недорозвинений плід огірка' в східнословобожанських говірках репрезентована двадцятьма лексемами, у тому числі їхніми словотвірними варіантами; при цьому не взято до уваги фонетичні варіанти назв. Утворені найменування в основному за допомогою суфіксів з демінутивним значенням *-ак-*, *-ок-*, *-ік-*, *-ік'*, *-ец'* тощо: *пуп'яшок* (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 24, 29, 30, 31, 32, 33, 39, 40, 41, 43, 45, 60, 61, 62, 63) – *пупи'рец'* (58) – *пупири'шок* (35, 36, 37, 38) – *о'пупок* (60); *ко'рн'ішон* (14, 15, 16, 22, 23, 53, 54) – *ко'рн'ішон'ч'ік* (16, 45); *кр'у'ч'ок* (1, 2, 21, 20, 50, 55, 56) – *кру'ч'еник* (60); *курн'ак* (24, 26, 27, 28) – *курн'а'ч'ок* (24, 26) – *кур'носик* (6, 8); *зе'ле'нец'* (44, 46, 47, 48, 59); *сусли'к* (34, 49, 50, 51); *пу'цв'ірок* (13, 24); *со^лсул'ка* (55, 58); *корч'ик* (22); *карл'уч'ка* (53); *за'сушок* (56); *сопл'а'ч'ок* (57); зафіксоване також атрибутивне словосполучення *недор'ідний ог'ірок* (34, 50, 51).

У Словарі української мови за редакцією Б. Грінченка не виявлено семи 'недорозвинений плід огірка', проте зафіксована сема 'зав'язь огуречных растений', реалізована лексемою *пуп'янок* (Грінченко, т. III, с. 500) і дериватами *пуп'яночок*, *пуп'яшок*, *пуп'яшечок* (там само). Імовірно, що східнословобожанська назва *пуп'яшок* на позначення недорозвиненого плода огірка утворилася шляхом метонімічного перенесення з назви зав'язі рослини на цілий, але невеликий за розміром плід. А лексема *о'пупок* (дериват від лексеми *пуп'яшок*) у досліджуваних говірках є полісемічною, зокрема реалізує семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'недорозвинений плід огірка' та 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)'. Отже, лексема *пуп'янок*, зафіксована в *Словарі української мови* за редакцією Б. Грінченка, у сучасних українських східнословобожанських говірках не лише збереглася й функціонує, а й набула ширшого значення. Зареєстрована в *Словарі*

полісемантична лексема *зеленець* (Грінченко, т. II, с. 148), яка репрезентує сему 'незрзлий плодь', в українських східнословобожанських говірках наповнює лише сему 'недорозвинений плід огірка', тобто спостерігаємо звуження семантичного поля лексеми. Сема 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)' у досліджуваних говірках маніфестована вісьма лексемами; найактивніші серед них субстантивовані назви – *молод'ї* (3, 4, 13, 14, 15, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 43, 48, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 57, 58, 59, 61, 62), *недозр'їл'ї* (6, 19, 31, 32, 33, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 55, 56), *недор'їдн'ї* (21, 22, 50); поширені полісемічні лексеми *шул'аки* (1, 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 23, 26, 41, 42, 45), *опупки* (16, 39, 40, 53, 54, 55, 60, 61, 62, 63); невеликі ареали утворюють три лексеми, що реалізують названу сему, – *шапл'аки* (45, 46, 47, 48), *недоростки* (17, 18, 19, 20), *кукли* (44, 55, 56, 58).

У Словарі української мови за редакцією Б. Грінченка не зареєстровані семи 'молоді недорозвинені коренеплоди'. Імовірно, полісемантичні лексеми *обмолодь* (Грінченко, т. III, с. 19), *памолодь* (там само, с. 90), *парост* (*парость*, *паросточок*, *паросток*) (там само, с. 97), *зеленець* (Грінченко, т. II, с. 148), зафіксовані в *Словарі*, мали широке значення й реалізували узагальнені семи 'молодые побзги', 'незрзлий плодь' тощо, частина їх стала архаїзмами (наприклад, *обмолодь*, *памолодь*).

Динамічні процеси, що відбуваються в сучасних східнословобожанських говірках, сприяли конкретизації семи 'молоді недорозвинені коренеплоди', унаслідок чого спостережено спеціалізацію кількох лексем із загальним значенням, що репрезентують названу сему, наприклад, *шапл'аки*, *недоростки*, *кукли*. Новотвори мають досить прозору мотивацію: субстантивовані лексеми *молод'ї*, *недозр'їл'ї*, *недор'їдн'ї*, *недоростки* є полісемічними й можуть реалізувати низку однотипних сем; для лексеми *кукли* мотивуючою ознакою є метафоричне перенесення: предмет – рослина, адже недорозвинений коренеплід нагадує іграшку; лексема *шапл'аки*, на нашу думку, має подвійну мотивацію: по-перше, фонетична трансформація слова *шул'аки* + метонімічне перенесення (недорозвинені коренеплоди нагадують зовнішні прояви нежитю, слиз, а лексема *шапл'аки* функціонує в східнословобожанських говірках зі значенням зрублості на позначення слизу, що витікає з носа). Подібний спосіб номінації (метонімічне перенесення) спостерігаємо при виникненні лексеми *сопл'ач'ок*, що репрезентує сему 'недорозвинений плід огірка'.

Загалом проаналізовано чотири семи на позначення молодих недорозвинених плодів, що в сучасних українських східнословобожанських говірках маніфестовані п'ятдесятьма трьома лексемами, серед яких тридцять шість лексем – іменники, сімнадцять – субстантивовані найменування й атрибутивні словосполучення. Частина лексем є полісемічними, бо є репрезентантами кількох сем, зокрема, лексема *шул'ак* є репрезентантом семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'капуста, що не склалася в головку', 'недорозвинений плід огірка', 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)'; *шул'ач'ок* – 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'капуста, що не склалася в головку', 'недорозвинений плід огірка'; лексема *опупок* маніфестує семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'недорозвинений плід огірка', 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)'; лексема *пусташишка* реалізує дві семи – 'молодий недорозвинений качан кукурудзи' та 'капуста, що не склалася в головку'; лексеми *соп'ул'ка*, *суслик*, *курносик* репрезентують дві семи – 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'недорозвинений плід огірка'. У частині субстантивованих найменувань і атрибутивних словосполучень теж простежується полісемічність, наприклад: лексеми *недозр'їлиї* (*недозр'їл'ї*), *молодиї* (*молод'ї*) реалізують семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)'; лексема *недор'їднї* (*недор'їдна*, *недор'їдн'ї*) маніфестує три семи – 'капуста, що не склалася в головку', 'недорозвинений плід огірка', 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)'; лексема *пустаий* (*пуста*) – семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', 'капуста, що не склалася в головку'.

У східнословобожанських говірках на позначення молодих недорозвинених рослин використовуються різні способи найменування, найактивнішим із яких є вторинна номінація за допомогою слова й словосполучення. Більшу частину аналізованих номенів становлять ті, що виникли як метафоричне переосмислення давно відомих назв. Джерелами вторинної номінації маніфестантів семи 'молоді недорозвинені рослини (кукурудза, буряки, морква, капуста, огірки)', можуть бути специфічні назви істот, що за своїми зовнішніми ознаками нагадують рослини, наприклад, лексеми *карлик*, *курносик*, *суслик* репрезентують сему 'молодий недорозвинений качан кукурудзи'; назви предметів, до яких подібні за формою певні рослини, зокрема, лексема *соп'ул'ка*, зафіксована як репрезентант семи 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', лексема *кукли* – 'молоді недорозвинені коренеплоди' тощо. У частині лексем мотиваційною ознакою є морфологічні особливості будови рослини, наприклад, лексеми *чере'ї:з:ерниц'а*, *пусташишка*, *молодн'ак*, які реалізують сему 'молодий недорозвинений качан кукурудзи', указують на те, що не всі зерна на

качані визріли або зерен як таких ще зовсім немає; лексема *недоростки*, котра репрезентує сему 'молоді недорозвинені коренеплоди (буряки, морква)', указує на недостиглість коренеплодів; лексеми *пустирка*, *пустушка*, *пустоцьвіт*, які репрезентують сему 'капуста, що не склалася в головку', свідчать про те, що в капустині відсутня зав'язь, тобто вона є пустою. Розширення значення лексем, що маніфестують сему 'недорозвинений плід огірка', *круч'ок*, *круч'еник*, *карл'учка*, *засушок* зумовлене особливостями форми рослини. Отже, до цієї групи номенів входять лексеми з найбільш прозорою мотивацією, адже назви маніфестують особливості денотата. В окремих східнословобожанських говірках функціонують складені назви, виражені атрибутивними словосполученнями, побудовані вони за такими схемами: прикметник, що позначає особливості морфологічної будови, зовнішнього вигляду, кольору чи особливості виростання цієї рослини + назва цілої рослини або її окремої частини, як-от: *недор'ідна капуста*, *падолош'на капуста*, *розт'ропана капуста*, *пуста капуста*, *пустот'іла капуста*, *пустоголова капуста*, *пуста голова* (репрезентують сему 'капуста, що не склалася в головку'); *недозр'ілий кач'ан*, *молодій кач'ан*, *недосп'ілий кач'ан*, *поганій кач'ан*, *малий кач'ан*, *молоч'ний кач'ан*, *нег'одний кач'ан*, *пустий кач'ан*, *куций кач'ан*, *зелений кач'ан* (маніфестують сему 'молодий недорозвинений качан кукурудзи') тощо.

Отже, з дев'яти лексем (*качаня*, *обмолодь*, *памолодь*, *парост*, *пуп'янок* (*пуп'яшок*), *пустоцьвіт*, *розсада*, *шулик*, *зеленець*), представлених у *Словарі української мови* за редакцією Б. Грінченка, у сучасних українських східнословобожанських говірках функціонує п'ять із них (з фонетичними і морфемними варіантами), як-от: *пуп'яшок*, *пустоцьвіт*, *розсада*, *шул'ак*, *зеленець*, інші не зафіксовані в дослідженому ареалі в репертуарі назв молодих недорозвинених рослин із указаним значенням. Імовірно, вони архаїзувалися, належать сьогодні до пасивного словникового запасу української мови. Ці лексеми в процесі розвитку мови замінили інші найменування. Проте «динамічне в лексиці виявляється не лише в заміні одного номена іншим» [2], а й у зміні варіативних можливостей говірок. Поява нових лексем, зникнення певної кількості мовних одиниць загалом свідчать про невпинні процеси розвитку живого народно-розмовного мовлення. Робота з фіксації й аналізу назв сільськогосподарських рослин як частини тематичної групи аграрної лексики східнословобожанських говірок є надзвичайно важливою й перспективною, адже дозволяє значною мірою розширити відомості про динамічні процеси в усному мовленні.

Цифрові позначення говірок Луганщини

1) с. Лантратівка Троїцького р-ну; 2) смт. Троїцьке; 3) с. Червоноармійське Білокуракинського р-ну; 4) с. Березівка Новопсковського р-ну; 5) с. Покровське Троїцького р-ну; 6) с. Новониканорівка Сватівського р-ну; 7) с. Новочервоне Троїцького р-ну; 8) с. Тарасівка Троїцького р-ну; 9) с. Маньківка Білокуракинського р-ну; 10) с. Малоолександрівка Троїцького р-ну; 11) с. Просторе Білокуракинського р-ну; 12) с. Плахо-Петрівка Білокуракинського р-ну; 13) с. Макартетине Новопсковського р-ну; 14) смт. Білолуцьк Новопсковського р-ну; 15) с. Можняківка Новопсковського р-ну; 16) с. Донцівка Новопсковського р-ну; 17) с. Хомівка Сватівського р-ну; 18) с. Гончарівка Сватівського р-ну; 19) м. Сватове; 20) с. Свистунівка Сватівського р-ну; 21) с. Маньківка Сватівського р-ну; 22) смт. Білокуракине; 23) с. Нецеретове Білокуракинського р-ну; 24) с. Закотне Новопсковського р-ну; 25) с. Заайдарівка Новопсковського р-ну; 26) с. Новорозсош Новопсковського р-ну; 27) смт. Новопсков; 28) с. Писарівка Новопсковського р-ну; 29) с. Риб'янцеве Новопсковського р-ну; 30) с. Піски Новопсковського р-ну; 31) с. Сичанське Марківського р-ну; 32) с. Кризьке Марківського р-ну; 33) с. Бондарівка Марківського р-ну; 34) с. Підгорівка Старобільського р-ну; 35) с. Голубівка Кремінського р-ну; 36) с. Новоборове Старобільського р-ну; 37) с. Чмирівка Старобільського р-ну; 38) м. Старобільськ; 39) с. Бондареве Старобільського р-ну; 40) с. Веселе Старобільського р-ну; 41) с. Брусівка Біловодського р-ну; 42) с. Литвинівка Біловодського р-ну; 43) с. Курячівка Марківського р-ну; 44) с. Семикозівка Біловодського р-ну; 45) с. Великоцьк Міловського р-ну; 46) с. Стрільцівка Міловського р-ну; 47) с. Калмиківка Міловського р-ну; 48) с. Мусіївка Міловського р-ну; 49) с. Червонопопівка Кремінського р-ну; 50) м. Кремінна; 51) с. Нова Астрахань Кремінського р-ну; 52) с. Шульгинка Старобільського р-ну; 53) с. Штормове Новоайдарського р-ну; 54) с. Переможне Новоайдарського р-ну; 55) с. Євсуг Біловодського р-ну; 56) с. Парневе Біловодського р-ну; 57) с. Верхньобогданівка Станично-Луганського р-ну; 58) смт. Біловодськ; 59) с. Данилівка Біловодського р-ну; 60) смт. Новоайдар; 61) с. Дмитрівка Новоайдарського р-ну; 62) с. Царівка Новоайдарського р-ну; 63) с. Обозне Слов'янського р-ну.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабичева О. Л. Назви земельних ділянок Деснянсько-Сеймського межиріччя і їх відображення в мікротопонімії / О. Л. Бабичева // Питання історичної ономастики України. – К. : Наук. думка, 1994. – С. 151–157.
2. Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнословобожанських говірок : Монографія / К. Д. Глуховцева. – Луганськ : Альма-Матер, 5005. – 529 с.
3. Гриценко П. Е. Генезис и семантическая структура сельскохозяйственной лексики украинских западностепных говоров : автореф. дисс... канд. филол. наук / П. Е. Гриценко. – К., 1980. – 29 с.

4. Данилюк О. К. Назви на позначення семами «поле» в системі народної географічної термінології Волині / О. К. Данилюк // Мовознавство. – 1999. – № 4–5. – С. 41–47.
5. Дзендзелівський Й. О. Сільськогосподарська лексика говорів Закарпаття (лексика, пов'язана з обробітком землі, вирощуванням сільськогосподарських культур та збором урожаю) / Й. О. Дзендзелівський // *Studia Slavica Hung.* – Budapest. – 1960. – Т. X. – С. 33–97.
6. Закревська Я. В. Назви овочів в говірках II т. Атласу української мови / Я. В. Закревська // XI Республіканська діалектологічна нарада: тези доповідей. – К. : Наук. думка, 1962. – С. 57–60.
7. Закревська Я. В. Українські назви картоплі (*Solanum tuberosum*) / Я. В. Закревська // Дослідження і матеріали з української мови. – Т. VI. – К. : Наук. думка, 1964. – С. 28–36.
8. Козачук Г. О. Сільськогосподарська лексика говірок Волині: дис... канд. філол. наук / Г. О. Козачук. – К., 1971. – 288 с.
9. Малахівська О. А. Ареальна й семантична характеристика типів номінації кукурудзи (*zea mays* L) в українських говорах / О. А. Малахівська // Структурні рівні українських говорів. – К. : Наук. думка, 1985. – С. 133–146.
10. Малахівська О. А. Назви сочевиці (*Lens Adans*) в говорах української мови / О. А. Малахівська // Лексика укр. мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами : тези доповідей. – Ужгород, 1982. – С. 93–95.
11. Непийвода Ф. А. Із спостережень над сільськогосподарською лексикою в говірках Черкащини / Ф. А. Непийвода // Праці X Респ. діалектологічної наради. – К., 1961. – С. 90–94.
12. Непийвода Ф. А. Лексика землеробства Черкащини / Ф. А. Непийвода // Міжвузівська наукова конференція з питань укладання обласних діалектологічних словників : тези доповідей. – Чернівці, 1960. – С. 28–30.
13. Никончук М. В. Сільськогосподарська лексика правобережного Полісся / М. В. Никончук. – К. : Наук. думка, 1985. – 312 с.
14. Сабадош И. В. Украинские названия клевера лугового (*Trifolium pratense* L) и их параллели в других славянских языках / И. В. Сабадош // *Общеславянский лингвистический атлас : материалы и исследования.* – М. : Наука, 1984. – С. 65–83.
15. Сердега Р. Л. Лексика традиційного господарювання в говорах Центральної Слобожанщини (Харківщини) : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01. / Р. Л. Сердега ; Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2005. – 20 с.
16. Тищенко Т. М. Подільсько-середньонадніпрянське суміжжя у світлі ізоглос: автореф. дис... канд. філол. наук : 10.02.01. / Т. М. Тищенко ; Київський національний педагогічний університет ім. М. Драгоманова. – К., 2003. – 19 с.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ ДЖЕРЕЛ

- Грінченко – Словарь української мови : у 4 т. / [упоряд. з дод. власного матеріалу Б. Д. Грінченко]. – Репринт. вид. – К. : Лексикон, 1996.
- СУСГ – Словник українських східнослобожанських говірок / К. Д. Глуховцева, В. В. Леснова, І. О. Ніколаєнко та ін. – Луганськ: Альма-матер, 2002. – 234 с.

Yulia Abramyan

The Formation Of Names-Innovations To Define Young Under-Developed Vegetable-Growing Plants In Ukrainian Eastern Slobozhanschina Dialects

The article deals with the dynamics of the semantic determinants 'young under-developed vegetable-growing plants (corn, beet, carrots, cabbage, cucumbers)' as parts of lexical-semantic group to define the names of agricultural plants.

Key words: lexeme, semantic unit, dynamic processes, ways of nomination, manifestant